

02 – Základní práva pacienta

Právo na ochranu zdraví

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

- Čl. 31: **Každý** má právo na ochranu zdraví.
- **Občané** mají na základě veřejného pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon.

Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny: Úmluva o lidských právech a medicíně

Práva pacienta

Jako občan

- Na ochranu zdraví
- Na bezplatnou zdravotní péči
- Na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon

Jako pojištěnec

- Výběr zdravotní pojišťovny (1x ročně k 1. 1. nebo 1. 7.)
- Časovou a místní dostupnost hrazených služeb
- Na léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely

Jako pacient

- „Pacientem se rozumí fyzická osoba, které jsou poskytovány zdravotní služby“
- Jeho právům odpovídají povinnosti poskytovatele, zdravotnického pracovníka

Práva pacienta

Poskytování zdravotních služeb na náležitě odborné úrovni

- Podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů
- Při respektování individuality pacienta
- S ohledem na konkrétní podmínky a možnosti

Na úctu, důstojné zacházení, na ohleduplnost v souladu s charakterem poskytovaných zdravotních služeb

Respektování soukromí při poskytování zdravotních služeb

Práva pacienta

Zvolit si poskytovatele zdravotních služeb

- Neplatí pro zdravotnickou záchrannou službu, pracovní lékařství, karanténu...

Vyžádat si konzultační služby od jiného poskytovatele, popřípadě zdravotnického pracovníka, než který mu poskytuje zdravotní služby;

Být seznámen s vnitřním řádem zdravotnického zařízení lůžkové nebo jednodenní péče

Práva pacienta

Být předem informován o ceně poskytovaných zdravotních služeb nehrazených z veřejného zdravotního pojištění

Znát jména, a příjmení zdravotnických pracovníků přímo zúčastněných na poskytování zdravotních služeb

Odmítnout přítomnost osob, které nejsou na poskytování zdravotních služeb přímo zúčastněny

Práva pacienta

Přijímat návštěvy ve zdravotnickém zařízení lůžkové nebo jednodenní péče

- S ohledem na zdravotní stav
- V souladu s vnitřním řádem
- Způsobem, který neporušuje práva ostatních pacientů

Přijímat duchovní péči a duchovní podporu od duchovních církví a náboženských společností

Na poskytování zdravotních služeb v co nejméně omezujícím prostředí při zajištění kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb

Povinnosti pacienta

Dodržovat navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas

Řídit se vnitřním řádem

Uhradit poskytovateli cenu poskytnutých zdravotních služeb, které mu byly poskytnuty s jeho souhlasem

pravdivě informovat ošetřujícího zdravotnického pracovníka o dosavadním vývoji zdravotního stavu, včetně informací o infekčních nemocech

nepožívat během hospitalizace alkohol nebo jiné návykové látky a podrobit se na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře v odůvodněných případech vyšetřením za účelem prokázání, zda je nebo není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek

Autonomie pacienta (informovaný souhlas, odmítnutí péče)

Autonomie pacienta

- Základní principy:
 - Respekt k autonomii člověka (X paternalismus)
 - Právo na duševní a tělesnou integritu
- Základní principy zpravidla nadřazeny ochraně zdraví
- Zásadní je vůle nemocného
- Výjimky: bezpečnost veřejnosti, předcházení trestné činnosti, ochrana veřejného zdraví

Autonomie pacienta

- plně svéprávný pacient
- pacient omezený ve svéprávnosti
- nezletilý pacient
- pacient jednající v duševní poruše

Plná svéprávnost

- zletilostí (18 let)
- uzavřením manželství před nabytím zletilosti
- přiznáním svéprávnosti
 - věk 16 let a
 - schopnost se živit a obstarat si své záležitosti a
 - souhlas zákonného zástupce/nezletilého
nebo
 - z vážných důvodů v zájmu nezletilého

Zásah do integrity člověka

nikdo nesmí zasáhnout do integrity jiného člověka bez jeho souhlasu

- souhlasu uděleného s vědomím o povaze zásahu a o jeho možných následcích;
- souhlasí-li někdo, aby mu byla způsobena závažná újma, nepřihlíží se k tomu (např. eutanazie)

Zdravotnický zákrok a informovaný souhlas

Občanský zákoník

Kdo chce provést na jiném člověku zákrok, vysvětlí mu srozumitelně povahu tohoto zákroku.

Vysvětlení je řádně podáno, lze-li rozumně předpokládat, že druhá strana pochopila způsob a účel zákroku včetně očekávaných následků i možných nebezpečí pro své zdraví, jakož i to, zda přichází v úvahu případně i jiný postup.

Zákon o zdravotních službách

Zdravotní služby lze pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem, nestanoví-li tento zákon jinak.

Informovaný souhlas je, pokud je pacientovi před vyslovením souhlasu podána informace podle
Zákonný zástupce má právo klást otázky;

Rozlišovat

Informovaný souhlas

svobodný, je-li dán bez jakéhokoliv nátlaku,

informovaný, je-li pacientovi před vyslovením souhlasu podána informace o zdravotním stavu;

forma

Informace o zdravotním stavu

Informace o zdravotním stavu je pacientovi sdělena při přijetí do péče dále vždy, je-li to s ohledem na poskytované zdravotní služby nebo zdravotní stav pacienta účelné. Pacient se může vzdát

Forma souhlasu

OZ

Písemnou formu, má-li být oddělena část těla, která se již neobnoví.

Písemnou formu vyžaduje i souhlas k

- a) **lékařskému pokusu** na člověku, nebo
- b) zákroku, **který zdravotní stav člověka nevyžaduje**; to neplatí, jedná-li se o kosmetické zákroky nezanechávající trvalé nebo závažné následky.

ZOZS

Písemná obecně pouze pokud tak určí poskytovatel

Vždy u hospitalizace

Asistovaná reprodukce, sterilizace

Psychochirurgický výkon

Ověřování nových postupů

Klinické studie

Informovaný souhlas

- Svobodný** = bez nátlaku, ani pod stresem
- Srozumitelný** = takovou formou, že je jasné, k čemu dává pacient souhlas a za jakých podmínek
- Kvalifikovaný** = informaci podává způsobilá osoba (lékař s atestací)
- Informovaný** = příčina a původ nemoci; účel povaha, přínos, důsledky a rizika výkonu; jiné možnosti; navazující léčba; omezení a doporučení ve způsobu života

- Nejen formálně, ale i materiálně (fakticky)

Informovaný souhlas

- Konkludentní, ústní (záznam do karty), písemný (založení do dokumentace)
- Formu volí lékař podle vhodnosti
- Povinná písemná forma – např. transplantace, lékařský pokus na člověku, interrupce, asistované reprodukce, sterilizace atd.
- Souhlas s hospitalizací vždy písemně

- Souhlas musí být vždy!
- Poskytnutí péče bez souhlasu – pokuta do 500.000,- Kč

Informace o zdravotním stavu

Forma

- **Srozumitelným způsobem**
 - děti a omezení ve svéprávnosti přiměřeně také!
- V dostatečném rozsahu
- O navrženém individuálním léčebném postupu
- Změnách v individuálním léčebném postupu
- Klást doplňující otázky, srozumitelné odpovědi

Rozsah

- Příčina a původu nemoci, stadium, předpoklad vývoje
- Účel, povaha, předpokládaný přínos, možné důsledky, rizika navrhovaných ZS a jednotlivých výkonů
- Jiné možnosti ZS, jejich vhodnost, přínos, rizika
- Další potřebná léčba
- Omezení, doporučení ve způsobu života

Informace o zdravotním stavu

Právo vzdát se podání informace

- popřípadě může určit, které osobě má být podána
- Záznam je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi;
- záznam podepíše pacient a zdravotnický pracovník;
- k vzdání se podání informace o zdravotním stavu se nepřihlíží, jde-li o informaci, že pacient trpí infekční nemocí nebo jinou nemocí, v souvislosti s níž může ohrozit zdraví nebo **život jiných osob**.

Právo určit osoby

- kterým se mají podat informace nebo
- vyslovit zákaz o podávání informací o zdravotním stavu podle § 33.

Informace o zdravotním stavu

Zadržení informace

- Informace o nepříznivé diagnóze nebo prognóze zdravotního stavu pacienta může být v nezbytně nutném rozsahu a po dobu nezbytně nutnou zadržena, lze-li důvodně předpokládat, že by její podání mohlo pacientovi způsobit závažnou újmu na zdraví.
- nelze pokud:
 - jediným způsobem, jak pacientovi umožnit podniknout preventivní opatření
 - zdravotní stav pacienta představuje riziko pro jeho okolí,
 - pacient žádá **výslovně o přesnou a pravdivou informaci**, aby si mohl zajistit osobní záležitosti.
- v nezbytném rozsahu zadržet informaci **o zdravotním stavu nezletilého pacienta** jeho zákonnému zástupci, pěstounovi nebo jiné pečující osobě v případě podezření, že se tato **osoba podílí na zneužívání nebo týrání nebo ohrožování zdravého vývoje tohoto nezletilého pacienta**, lze-li předpokládat, že poskytnutím této informace by mohlo dojít k ohrožení pacienta. Obdobně se postupuje, jde-li o pacienta s **omezenou svéprávností**.

Nemožnost poskytnutí souhlasu pacientem

- zdravotnický pracovník zaznamená do ZD nepochybný projev vůle pacienta
- způsob projevu vůle pacienta
- zdravotní důvody bránící pacientovi
- záznam podepíše zdravotnický pracovník a svědek

(např. pacient nemůže mluvit a psát, ale dokáže hýbat hlavou; nevidomí apod.)

Nesouhlas s poskytnutím péče

Nesouhlas s poskytnutím péče

Revers

Odvolání
souhlasu

Dříve
vyslovené
přání

Odmítnutí zdravotních služeb pacientem

- pacientovi, kterému byla podána informace / podání informace se vzdal a odmítá vyslovit souhlas
- je opakovaně podána informace o jeho zdravotním stavu v rozsahu a způsobem, ze kterého je zřejmé, že neposkytnutí zdravotních služeb může vážně poškodit jeho zdraví nebo ohrozit život
- jestliže pacient i nadále odmítá vyslovit souhlas, učiní o tom písemné prohlášení (revers)

Odvolání souhlasu

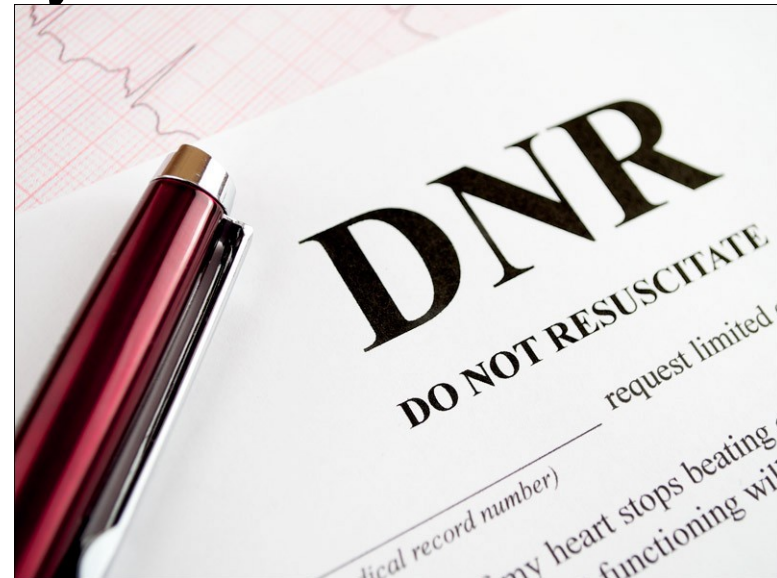
- Pacient může svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb odvolat.
- Odvolání souhlasu není účinné, pokud již bylo započato provádění zdravotního výkonu, jehož přerušlení může způsobit vážné poškození zdraví nebo ohrožení života pacienta.

Záznam

- Písemný souhlas, písemné odvolání souhlasu, popřípadě záznam o odvolání tohoto souhlasu je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi;
- podepíše je pacient a zdravotnický pracovník.
- Odmítá-li pacient záznam podepsat, zdravotnický pracovník tuto skutečnost do záznamu doplní; podepíše zdravotnický pracovník a svědek.

Dříve vyslovené přání

Pacient může pro případ, kdy by se dostal do takového zdravotního stavu, ve kterém nebude schopen vyslovit souhlas nebo nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb a způsobem jejich poskytnutí, tento souhlas nebo nesouhlas předem vyslovit

Dříve vyslovené přání

Věcné podmínky platnosti

- Je k dispozici** poskytovateli zdravotních služeb
- V době poskytování zdravotních služeb **nastala předvídatelná situace**, k níž se dříve vyslovené přání vztahuje
- Pacient je v takovém zdravotním stavu, kdy **není schopen vyslovit** nový souhlas nebo nesouhlas
- Dříve vyslovené přání bylo učiněno na základě **písemného poučení** ošetřujícím lékařem pacienta o důsledcích tohoto rozhodnutí

Dříve vyslovené přání

Formální podmínky platnosti

- Písemná forma
- Úředně ověřený podpis pacienta
- Součástí dříve vysloveného přání je písemné poučení

nebo

- Dříve vyslovené přání při přijetí do péče/v průběhu hospitalizace
- Pro ZS zajišťované tímto poskytovatelem
- Zaznamená se do ZD
- Podpis pacient, zdravotnický pracovník a svědek

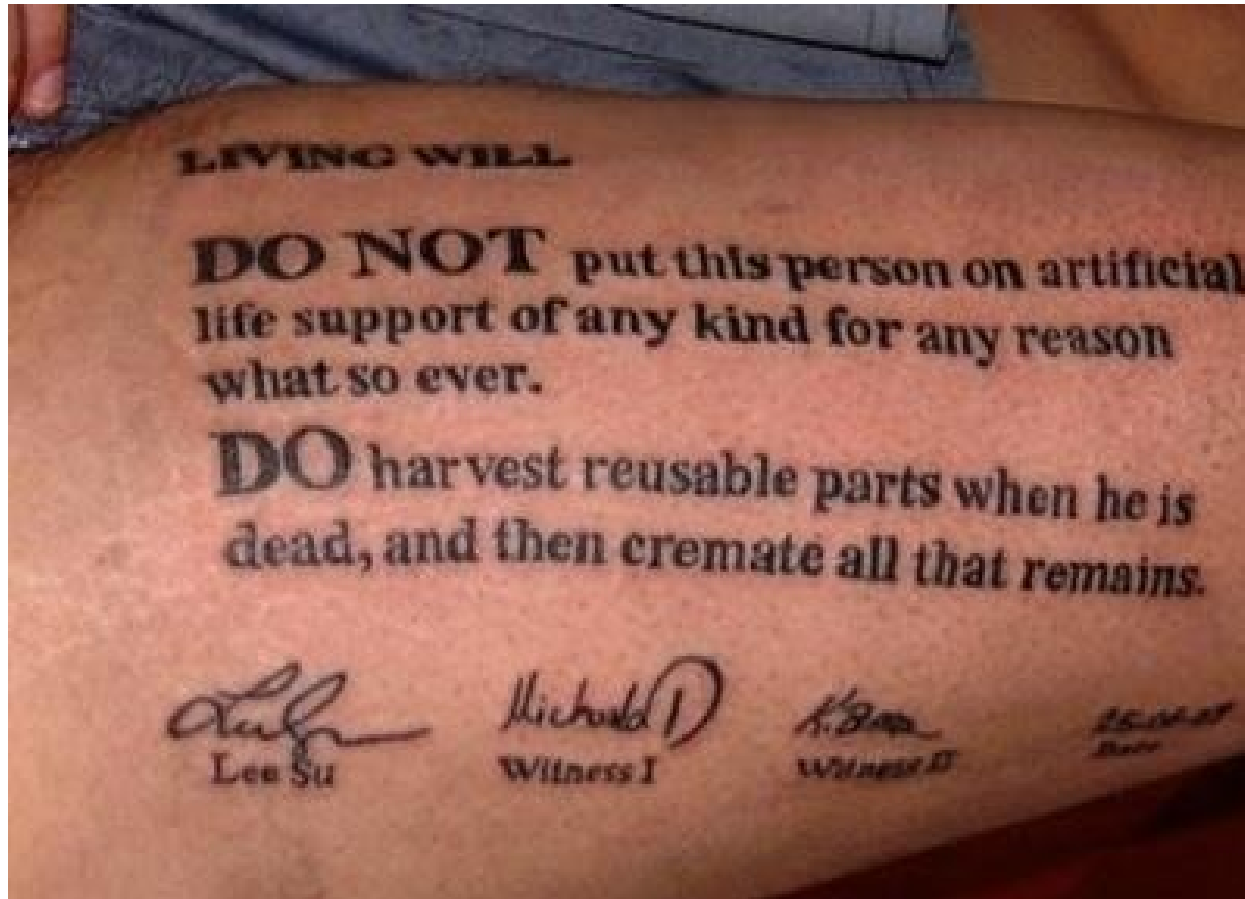
Dříve vyslovené přání

- Dříve platnost je 5 let – zrušeno nálezem ÚS
- Nelze vyslovit u nezletilých a pacientů omezených ve svéprávnosti

Dříve vyslovené přání

Není povinnost je respektovat

- Od doby jeho vyslovení došlo v poskytování ZS, k takovému vývoji, že lze důvodně předpokládat, že by pacient vyslovil souhlas s poskytnutím
- Nabádá k postupům, jejichž výsledkem je aktivní způsobení smrti
- Pokud by jeho splnění mohlo ohrozit jiné osoby
- Byly započaty zdravotní výkony, jejichž přerušení by vedlo k aktivnímu způsobení smrti

[Dossey & Jones, PLLC](#)

Potřeba rozlišovat

Odmítnutí Zdravotnickým pracovníkem

- Výhrada svědomí
- odmítnout poskytnutí zdravotních služeb pacientovi v případě, že by jejich poskytnutí odporovalo jeho svědomí nebo náboženskému vyznání

Nepřevzetí do péče poskytovatelem

- jestliže pacient, zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta odmítne prokázání totožnosti
- by přijetím pacienta bylo překročeno únosné pracovní zatížení (Snížilo by to bezpečnost pacientů)
- přijetí brání provozní důvody
- není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu
- **Vztahuje se na poskytovatele, NE na lékaře**

Výhrada svědomí

Zdravotnický pracovník může odmítnout poskytnutí zdravotních služeb pacientovi v případě, že by jejich poskytnutí odporovalo jeho **svědomí nebo náboženskému vyznání**.

O této skutečnosti je povinen ihned informovat poskytovatele, který **zajistí pacientovi jiného zdravotnického pracovníka**.

Nemůže-li poskytovatel zajistit jiného zdravotnického pracovníka, **zajistí pacientovi jiného poskytovatele**, který mu zdravotní služby poskytne, pokud pacient zajištění jiného poskytovatele neodmítne.

Zdravotnický pracovník **nemůže odmítnout** poskytnutí zdravotních služeb pacientovi z důvodu uvedeného ve větě první, **pokud by odmítnutím došlo k ohrožení života pacienta** nebo k vážnému ohrožení jeho zdraví a poskytovatel není schopen zajistit poskytnutí zdravotních služeb jiným zdravotnickým pracovníkem

Ukončení péče (poskytovatel)

prokazatelně předá pacienta s jeho souhlasem do péče jiného poskytovatele,

pominou důvody pro poskytování zdravotních služeb; to neplatí, jde-li o registrujícího poskytovatele; ustanovení § 47 odst. 2 není dotčeno,

pacient vysloví nesouhlas s poskytováním veškerých zdravotních služeb,

pacient závažným způsobem omezuje práva ostatních pacientů,

úmyslně a soustavně nedodrží navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas,

nebo se neřídí vnitřním řádem

přestal poskytovat součinnost nezbytnou pro další poskytování zdravotních služeb;

Nesmí dojít k ohrožení života pacienta nebo vážnému poškození jeho zdraví!

Příklad

Zubařka odmítla ošetřit romskou rodinu! Za diskriminaci se musí omluvit a zaplatit 30 tisíc!

20.02.2016 03:00 / Krimi

Dlouhých pět let čekala romská rodina z Brna na spravedlnost! Když v roce 2011 přišel otec s nezletilou dcerou za zubařkou kvůli akutním bolestem zubů, odmítla je ošetřit kvůli jejich etnickému původu! Nyní obdrželi omluvu za diskriminaci a třicetitisícové odškodnění za újmu na důstojnosti!

Trvalo to pět let, přesto se Rom dočkal odškodnění za diskriminaci kvůli jeho etnickému původu. | IQ Roma servis

NEJČTENĚJŠÍ ČLÁNKY

1. Sobotko, jsi arogantní parchant! Vzkazují členo.
2. Zemřel herec z Ulice a Rodinných pout Tomáš Va
3. Bohužel končí jedna z nejlepších bank u nás!...
4. To se dělá, paní ministryn Že se nestydíte!...
5. Totální porážka ČSSD: Spokojený Babiš, zoufalý

Jak postupovat, na koho se obrátit?

Jestliže pacient nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav vyslovit souhlas

souhlas osoby určené pacientem, není-li

manžela nebo registrovaného partnera, není-li

rodiče, není-li

souhlas jiné svéprávné osoby blízké, pokud je známa.

Osoba blízká

- ***Příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní.***
- ***Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.***

(některá) Práva osoby blízké

- právo pacienta na nepřetržitou přítomnost OB
- právo na informace o aktuálním zdravotním stavu, pokud pacient nemůže určit komu se má informace poskytnout
- právo dát souhlas s poskytnutím služby za pacienta, pokud pacient nemůže
- podat za pacienta stížnost, pokud pacient nemůže

Poskytování zdravotní péče bez souhlasu, omezovací prostředky

Dva konce jedné hole

Autonomie vůle pacienta

- **28/1 ZZS** Zdravotní služby lze pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem, nestanoví-li tento zákon jinak.

Neposkytnutí pomoci

- **150/2 TZ** Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

Komentář (Mach):

- Je třeba vzít v úvahu též čl. 8 Úmluvy o lidských právech a biomedicíně o stavu nouze vyžadujícím neodkladná řešení, podle kterého pokud v situacích nouze nelze získat příslušný souhlas, jakýkoliv nutný lékařský zákrok lze provést okamžitě, pokud je nezbytný pro prospěch zdraví dotyčné osoby

– Neodkladná péče

§ 38/3 Pacientovi lze bez jeho souhlasu poskytnout pouze neodkladnou péči, a to v případě

- a) kdy zdravotní stav neumožňuje pacientovi tento souhlas vyslovit; tím není dotčeno dříve vyslovené přání b) léčby vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vsí pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta.

§5 Neodkladná péče:

- neodkladná péče, jejímž účelem je zamezit nebo omezit vznik náhlých stavů, které bezprostředně ohrožují život nebo by mohly vést k náhlé smrti nebo vážnému ohrožení zdraví, nebo způsobují náhlou nebo intenzivní bolest nebo náhlé změny chování pacienta, který ohrožuje sebe nebo své okolí,

Pacienta lze bez souhlasu hospitalizovat, jestliže

a) mu

- 1. bylo pravomocným rozhodnutím soudu uloženo ochranné léčení formou lůžkové péče,
- 2. je nařízena izolace, karanténa nebo léčení podle [zákona o ochraně veřejného zdraví](#),
- 3. je podle [trestního řádu](#) nebo zákona o zvláštních řízeních soudních nařízeno vyšetření zdravotního stavu,

b) ohrožuje bezprostředně a závažným způsobem sebe nebo své okolí a

- jeví známky duševní poruchy nebo touto poruchou trpí
- nebo je pod vlivem [návykové látky](#), pokud hrozbu pro pacienta nebo jeho okolí nelze odvrátit jinak, nebo

c) jeho zdravotní stav vyžaduje poskytnutí neodkladné péče a zároveň neumožňuje, aby vyslovil souhlas.

§39 – Omezovací prostředky

1) K omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb lze použít

- a) úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem,
- b) omezení pacienta v pohybu ochrannými pásy nebo kurty,
- c) umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu,
- d) ochranný kabátek nebo vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta,
- e) psychofarmaka, popřípadě jiné léčivé přípravky, které jsou podány pacientovi silou za účelem zvládnutí chování pacienta, nebo
- f) kombinaci prostředků uvedených v písmenech a) až e),
- (dále jen „omezovací prostředky“).

(2) Omezovací prostředky lze použít

- a) pouze tehdy, je-li účelem jejich použití odvrácení bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti pacienta nebo jiných osob,
- b) pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití podle písmene a) a
- c) poté, co byl neúspěšně použit mírnější postup, než je použití omezovacích prostředků, s výjimkou případu, kdy použití mírnějšího postupu by zjevně nevedlo k dosažení účelu podle písmene a), přičemž musí být zvolen nejméně omezující prostředek odpovídající účelu jeho použití.

Trvalé zdravotní důvody (ne intoxikace)

- (1) Pacient se smyslovým postižením nebo s těžkými komunikačními problémy zapříčiněnými zdravotními důvody má při komunikaci související s poskytováním zdravotních služeb právo dorozumívat se způsobem pro něj srozumitelným a dorozumívacími prostředky, které si sám zvolí, včetně způsobů založených na tlumočení druhou osobou.
- V případě osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence ustanoví tlumočnicka Vězeňská služba.

Komunikace s příbuznými:

- §33 - Jde-li o pacienta, který nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav určit osoby podle odstavce 1, mají právo na informace o jeho aktuálním zdravotním stavu a na pořízení výpisů a kopií zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi osoby blízké.

Náhradní souhlas (péče není neodkladná)

§34/7 ZZS Jestliže pacient nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav vyslovit souhlas s poskytováním zdravotních služeb, a nejde-li o zdravotní služby, které lze poskytnout bez souhlasu, vyžaduje se souhlas:

- osoby určené pacientem podle [§ 33 odst. 1](#), není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná,
- manžela nebo registrovaného partnera, není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná,
- vyžaduje se souhlas rodiče,
- není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, vyžaduje se souhlas jiné svéprávné osoby blízké, pokud je známa.

§40 – oznamovací povinnost

□ (1) Poskytovatel oznámí soudu do 24 hodin

- a) hospitalizaci pacienta podle [§ 38 odst. 1 písm. b\) a c\)](#); obdobně se postupuje, jestliže pacient, zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta souhlas odvolal a nadále existují důvody pro hospitalizaci bez souhlasu,

Okolnosti vylučující protiprávnost

Svolení poškozeného

- dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně; S výjimkou případů svolení k lékařským zákrokům, které jsou v době činu v souladu s právním řádem a poznatky lékařské vědy a praxe, nelze za svolení podle odstavce 1 považovat souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení.

Přípustné riziko

- Nejde o přípustné riziko, jestliže taková činnost ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by jím byl dán k ní v souladu s jiným právním předpisem souhlas, nebo výsledek, k němuž směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, anebo provádění této činnosti zřejmě odporuje požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti nebo se přičí dobrým mravům.

Posuzování způsobilosti

Obecná východiska

Posuzování způsobilosti

Způsobilost je nezbytná pro platný souhlas s lékařskou péčí a léčbou.

Posuzování způsobilosti souvisí se dvěma etickými principy:

- autonomie (sebeurčení)
- beneficence (ochrana)

Předpokládá se, že pacienti jsou schopni se sami rozhodovat, pokud se neprokáže opak;

- o neschopnosti rozhodovat o sobě musí rozhodnout lékař - lékaři.

Posuzování způsobilosti

Způsobilost se rozhodnout není vlastnost,

- Může se v čase měnit, neschopnost učinit rozhodnutí je často vratná
- Posouzení způsobilosti se zaměřuje na konkrétní schopnosti, které pacient potřebuje k rozhodnutí o konkrétní situaci.
- Způsobilost zahrnuje proces rozhodování a nezávisí na konkrétní volbě, která je učiněna
- Způsobilost NENÍ výsledek testu, diagnóza nebo skóre v hodnotícím nástroji.

Lidé, kteří jsou způsobilí, mohou činit racionální rozhodnutí,

- která vycházejí z jejich hodnot a cílů,
- i z jejich znalostí a porozumění problémům, kterým čelí.
- způsobilost znamená rozpoznat a přijmout rizika.

Nezpůsobilost a životní situace

Posouzení kapacity vyžaduje zohlednění celého člověka -
nesouvisí s nemocí, diagnózou nebo životní situací.

Nemoci a intoxikace mohou schopnost dočasně narušit

- Bezdomovectví, pobyt v zařízení dlouhodobé péče nebo zneužívání drog či alkoholu automaticky neznamená, že pacient není schopen lékařského rozhodování.

K omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb lze použít

- a) úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem,
- b) omezení pacienta v pohybu ochrannými pásy nebo kurty,
- c) umístění pacienta v síťovém lůžku,
- d) umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu,
- e) ochranný kabátek nebo vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta,
- f) psychofarmaka, popřípadě jiné léčivé přípravky podávané parenterálně, které jsou vhodné k omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb, pokud se nejedná o léčbu na žádost pacienta nebo soustavnou léčbu psychiatrické poruchy, nebo
- g) kombinaci prostředků uvedených v písmenech a) až f),
(dále jen „omezovací prostředky“).

Omezovací prostředky

Podmínky použití

- Účelem je odvrácení bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti pacienta nebo jiných osob
- Pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití
- Pacient je s ohledem na jeho zdravotní stav srozumitelně informován o důvodech použití
- Zákonný zástupce nezletilého pacienta / zbaveného způsobilosti je bez zbytečného odkladu informován, záznam do ZD
- Pacient je pod dohledem zdravotnických pracovníků
- Přijata opatření, která zabrání poškození zdraví pacienta
- Použití indikuje vždy lékař, výjimečně NLZP – lékař neprodleně informován a potvrdí důvodnost
- Každé použití zaznamenat do ZD, centrální evidence

Příklad k řešení

Lékaře napadl pacient mačetou. Ted' dostane psychiatr milionové odškodné

4. 5. 2011 13:06 Domácí 0

reklama

- Policie nedokázala ochránit pražského psychiatra Karla Hynka, když ji požádal o pomoc kvůli výhrůžkám pacienta, který následně lékaře vážně zranil. Nyní soud Hynkovi přiznal odškodné čtyř milionů korun.

Ilustrační foto: Městský soud v Praze
autor: Archiv HN

Vašeho kolegu napadl pacient s psychickou poruchou

Jaké jsou možné řešení situace?

Vyústění

Psychiatr Karel Hynek, kterého v květnu roku 2003 napadl jeho pacient mačetou, dostane čtyřmilionové odškodnění. S konečnou platností o tom dnes rozhodl pražský městský soud, který tak potvrdil prvoinstanční verdikt Obvodního soudu pro Prahu 2. Lékař peníze požadoval za nečinnost policie. Několikrát ji totiž na hrozící nebezpečí upozorňoval, ale ochrany se nedočkal.

Muž podle znalců trpí vážnou duševní poruchou s bludy a sexuální deviací - homosexuální pedofilií a sadismem. Právě kvůli zvráceným sexuálním představám začal Hynka navštěvovat.

Časem však začal mít pocit, že mu chce lékař ublížit, což v květnu 2003 vyústilo v útok mačetou v Hynkově ordinaci na Vinohradech. Lékař byl po napadení převezen v bezvědomí a s těžkým zraněním hlavy a rukou do nemocnice. Po dvou náročných operacích byl propuštěn.

Psychiatr se ve své žalobě opíral především o závěry kontrolních orgánů ministerstva vnitra, které prý zjistily v postupu policie pochybení. Několikrát prosil policii o pomoc s tím, že mu pacient vyhrožuje. Policisté ale nejprve případ odložili, protože lékař neměl pro své tvrzení žádné svědky. Ani poté, co jeho slova potvrdili další lidé, však policie nijak nezareagovala.

M U N I

M E D